

Nyt fra sundhedsudvalget: Information om HCM Hvad er HCM?

HCM står for Hypertrofisk Kardiomyopati. Det er en arvelig hjerte-fejl som kan ramme både katte, hunde, mennesker og mange andre arter. Det er en fortykkelse af hjertemusklen som betyder at der bliver mindre plads til blodet inde i hjertekamrene.

Er det arveligt?

Ja, HCM er det vi kalder dominant arveligt. Det betyder at hvis en kat får konstateret HCM, så har den ene af forældrene det også. Men genet er ikke simpelt dominant; det har "inkomplet penetrans" og "variabel ekspression". Inkomplet penetrans betyder kort sagt at genet ikke altid slår lige kraftigt igennem, og variabel ekspression betyder at sygdommen kan udmønte sig på mange måder, fra en begyndende, svag fortykkelse af hjertet til et markant fortykket hjerte med udvikling af alvorligt hjertesvigt, nogengange med døden til følge.

Rammes det ene køn oftere end det andet?

Ja, selvom genet er autosomt, dvs. ikke bundet til kønnet, er der en tendens til at hankatte rammes oftere end hunkatte.

Findes det kun hos Maine Coon?

Nej, HCM findes hos alle katte, racekatte og huskatte, selvom nogle racer ser ud til at være mere prædisponerede end andre. HCM ses fx kun meget sjældent hos Siameser og Orientaler, men hyppigere på de "tunge" racer som fx Maine Coon, Norsk Skovkat, Perser, Ragdoll og Britisk Korthår. Hos Maine Coon har man forsket i sagerne og klarlagt en dominant arvegang, men det vides ikke med sikkerhed om de andre racer har samme arvegang.

Hvor mange katte har HCM?

Der findes ingen pålidelig statistik over nøjagtigt hvor stor andel af de forskellige racer der er ramt.

Hvad er symptomerne?

En kat kan sagtens have HCM i mild eller begyndende grad uden overhovedet at vise symptomer udadtil. Men selvom katten ikke udviser symptomer, kan den give det defekte gen videre til sit afkom, og selvom katten måske kun har en mild grad, kan afkommet få sværere grader af HCM. Hvis katten har symptomer, kan det fx være en mislyd på hjertet som dyrlægen kan høre ved hjælp af et stetoskop. Katten kan også blive svag, træt og nemt udmattet, den kan få besvimelsesanfald og væskeophobning i lungerne, og den kan pludseligt falde død om.

Hvordan får man konstateret HCM?

HCM kan konstateres ved hjælp af en scanning af hjertet (dvs. visualisering af hjertets indre strukturer ved hjælp af lydbølger). Hjertescanning bruges især ved tidlig diagnostik af HCM hos kat; det kan være vigtigt både for avlsprogrammet og i forhold til at forbedre kattens forventede levetid. Det kan også konstateres ved obduktion, forudsat at patologen som udfører obduktionen, har den fornødne erfaring til at stille diagnosen. Hvordan foregår en scanning? Dyrlægen barberer et ganske lille stykke bag det ene forben, kun på størrelse med en 5-krone, så katten kan sagtens udstilles kort efter en sådan undersøgelse. Ved undersøgelsen skal katten ligge roligt på siden, mens dyrlægen bevæger scannerhovedet på den barberede plet og iagttager billederne af hjertet på en lille skærm.

Skal katten i narkose?

Langt de fleste katte kan hjertescannes uden bedøvelse af nogen art. Hvis katten er meget nervøs eller urolig kan det være nødvendigt at give den noget beroligende, men de fleste katte kan sagtens undersøges uden sedation.

Hvor lang tid tager det?

En undersøgelse for HCM tager ikke ret lang tid, selvom det selvfølgelig bl.a. afhænger af hvor

rolig katten er. 15-30 minutter er meget almindeligt.

Hvad koster det?

Prisen varierer hos de forskellige dyrlæger, og det kan også variere alt efter hvor mange katte man får undersøgt ad gangen; mange dyrlæger giver ”mængderabat”. Men mellem 600 og 1200 kroner pr. kat er nok meget almindeligt.

Hvor gammel skal katten være før man kan undersøge den?

Principielt set kan man scanne sin kat nårsomhelst. Dog er det meget sjældent at katte udvikler HCM før de er 1-3 år gamle, så katte under et år vil kun meget sjældent være positive, men det er ingen garanti for at de ikke kan udvikle HCM senere i livet.

Hvor ofte skal man undersøge katten?

HCM kan udvikles ganske sent, så hvis man vil være på den sikre side, må man regne med at katten skal testes flere gange i løbet af dens liv. Man må finde et niveau som passer til både samvittighed og pengepung. Mulige tommelfinger-regler kunne fx være en test om året, eller hvert andet år, eller hvert halve år, eller før hvert kuld. Da hanner oftere får sygdommen end hunner, og da hanner jo generelt når at få meget mere afkom end hunnerne i løbet af en avlskarriere, kan det anbefales at avlshanner testes hyppigt.

Hvilke dyrlæger fortager HCM-undersøgelse?

For at kunne se de tidlige tegn på en begyndende HCM, kræves både en erfaren dyrlæge og en rigtig god scanner. Der er p.t. ikke så mange dyrlæger i Danmark som kan leve op til disse krav, men der uddannes hele tiden flere, så tallet er stigende. Listen er nu (2002) følgende dyrlæger:

Jørgen Koch, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL). Tlf.:

E-mail:

Ulrich Westrup, mobilklinik som rykker ud til dyrlæger over hele landet. Tlf.: E-mail:

Gustav Valentiner-Brandt. Tlf.:

E-mail:

Christian Mogensen. Tlf.: E-mail:

Der findes også kvalificerede dyrlæger i udlandet.

Kan man bruge en HCM-positiv kat i avl?

Nej, da genet for HCM er dominant arveligt, kan det ikke anbefales at man bruger en positiv kat i avl. Den vil statistisk give det defekte gen videre til 50% af sit afkom, og da sygdommen er potentielt dødbringende, kan det ikke forsvares at sætte killinger i verden af en ramt forælder.

Skal man neutralisere eller aflive en HCM-positiv kat?

Med mindre kattens diagnose er så alvorlig at narkose frarådes, bør man altid neutralisere HCM-

positive katte. Under alle omstændigheder skal de tages ud af avlen. Aflivning er kun nødvendigt hvis kattens livskvalitet er nedsat; det kan dyrlægen hjælpe med at vurdere.

Hvis katten er positiv, hvad så med dens killinger?

Hvis en avlskat får stillet en positiv HCM-diagnose, bør man som minimum kontakte eventuelle ejere af avlsdyr efter den ramte kat. Alle kattens killinger har 50% risiko for selv at være ramt, så det er vigtigt at ejerne får besked, således at de kan træffe de nødvendige forholdsregler. Man bør ligeledes kontakte ejerne af kattens forældre og give dem besked, da katten må have arvet lidelsen fra enten sin mor eller sin far.

Skal den ramte kat have medicin?

Dyrlægen som stiller diagnosen HCM, vil også kunne hjælpe med mulige behandlinger som måske kan forlænge kattens liv og/eller forbedre dens livskvalitet. Behandlingen er individuel fra tilfælde til tilfælde.

Kan katten helbredes?

Nej, når først katten har fået konstateret HCM, kan den ikke helbredes. Men dens liv kan som sagt ofte forlænges og/eller forbedres ved medicinering.

Kan man forebygge eller behandle HCM vha. kosten?

Der er ikke noget der tyder på at HCM kan hverken forebygges eller afhjælpes ved specialkost, kosttilskud eller lignende. HCM kan heller ikke forårsages af forkert eller mangelfuld ernæring.

Hvor længe kan en kat leve med HCM?

Det afhænger helt af hvor svært et tilfælde der er tale om, og hvor tidligt det opdages. Dyrlægen vil kunne give en prognose for den enkelte kat.

Er det overhovedet nødvendigt at teste?

Da man ikke ved hvor udbredt genet er, kan man selvfølgelig heller ikke entydigt sige om det er nødvendigt eller ej. Men det kan ihvertfald ikke skade hverken den enkelte opdrætter eller racen som helhed, tværtimod. Og hvis man har oplevet pludselige dødsfald, bør man som minimum sørge for at kattene bliver obduceret så man kan finde dødsårsagen og handle derefter. Ligeledes bør man som minimum få undersøgt sine katte hvis man har mistanke om problemer, fx en mislyd på hjertet som kan høres i stetoskopet, eller pludselige dødsfald eller diagnosticeret HCM i den nærmeste familie.

Er pludselig død = HCM?

Nej, der er mange andre ting som kan få en kat til at falde død om.

Men kun hvis man undersøger sagerne, kan man finde ud af hvad problemet er. Man kan altså ikke stille diagnosen HCM ved pludselige dødsfald, hvis ikke katten bliver obduceret.

Hvad med PKD?

Hvis man alligevel får undersøgt katten for hjertefejl, kan man vælge også at få den undersøgt for PKD som kort sagt er en dominant arvelig sygdom der giver cyster i nyrerne. PKD er især kendt fra perser-kattene, men det findes også hos mange andre racer, herunder Maine Coon. Modsat HCM vil en PKD-positiv kat næsten altid kunne diagnosticeres i 1-års alderen, dvs. man behøver kun at få sin kat PKD-testet én gang. PKD-undersøgelsen foregår også ved ultralydsscanning og kan udføres af den samme dyrlæge som udfører hjertescanningen.